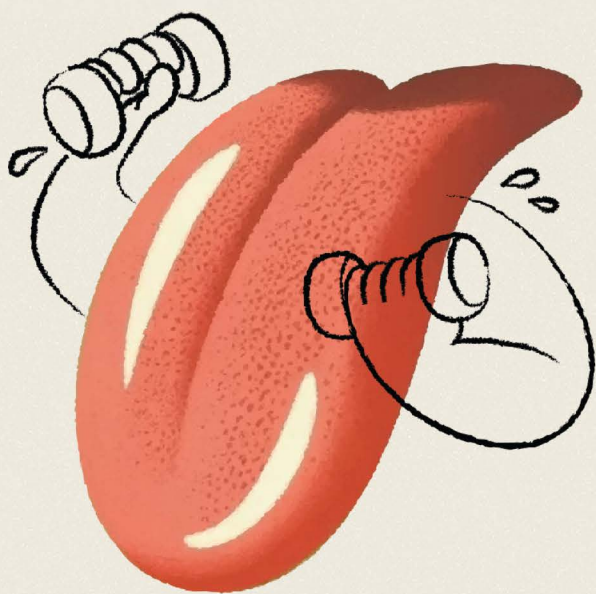

IZURITE SVOJ JEZIK

KAKO SE IZOGNITI GREHOM GOVORA

GREGORY PINE OP

**IZURITE
SVOJ JEZIK**

Gregory Pine OP

IZURITE SVOJE JEZIK

Kako se izogniti grehom govora

© za besedilo Gregory Pine OP

© za prevod Kristina Klara Ličer

© za to izdajo Družina d. o. o.

Slovenski prevod je izšel s privoljenjem založbe Emmaus Road Publishing.

Iz angleščine prevedla Kristina Klara Ličer.

Jezikovni pregled: Vida Frelih

Korekturno branje: Lejla Križanič Krk

Prelom in oblikovanje: Nuša Gabrijel

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Zanjo: Tone Rode

Natisnjeno po naročilu v tiskarni DTisk Ljubljana.

Ljubljana 2026

www.druzina.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.946.3:27
81'271

PINE, Gregory

Izurite svoj jezik : kako se izogniti grehom govora / Gregory Pine ; [prevod
Kristina Klara Ličer]. - Ljubljana : Družina, 2026

ISBN 978-961-04-1307-3
COBISS.SI-ID 290601219

Brez pisnega dovoljenja avtorjev in založnika so reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnekoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, po veljavnem Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah prepovedani.

Nobenega dela tega avtorskega dela ni dovoljeno na noben način uporabiti ali kopirati za učenje tehnologij oziroma sistemov umetne inteligence. Delo je zaščiteno pred podatkovnim in tekstovnim rudarjenjem skladno s 3. odstavkom 4. člena direktive EU 2019/790.

Gregory Pine OP

**IZURITE
SVOJ JEZIK**
KAKO SE IZOGNITI GREHOM GOVORA

Družina
2026

Naj vas ne bo veliko učiteljev, moji bratje, saj veste, da bomo strože sojeni. V marsičem namreč vsi grešimo. Če kdo ne greši z besedo, je popoln človek, zmožen obrzdati vse telo. Če brzde nadenemo konjem v gobce, da bi nam bili pokorni, usmerjamo tudi vse njihovo telo. Glejte tudi ladje: tolikšne so in ženejo jih silni vetrovi, pa jih zelo majhno krmilo usmerja, kamor hoče krmarjeva volja. Tako tudi jezik: majhen ud je, pa se baha z velikimi rečmi. Glejte, kako majhen je ogenj, pa kako velik gozd zažge. Tudi jezik je ogenj, svet krivice; jezik je med našimi udi tisti, ki omadežuje vse telo in vžiga tok nastajanja, njega pa vžiga pekel. Saj se vsaka narava divjih živali in ptic in plazilcev in vodnih živali dá krotiti in se je ukrotila človeški naravi, jezika pa noben človek ne more ukrotiti; neugnano zlo je, poln smrtonosnega strupa. Z njim hvalimo Gospoda in Očeta in z njim preklinjamo ljudi, ki so ustvarjeni po Božji podobi. Iz istih ust prihajata blagoslov in kletev. To se, moji bratje, ne sme tako do-

gajati! Mar studenec iz istega izvira priteka sladek in grenek? Ali more, moji bratje, smokva roditi oljke in trta smokve; tako tudi slan vrelec ne more dati sladke vode. Je kdo med vami moder in razumen? Naj z lepim življenjem pokaže svoja dela v krotkosti in modrosti (Jak 3,1-13).¹

¹ Vsi prevodi svetopisemskih citatov so vzeti iz Jeruzalemske izdaje Svetega pisma (Družina, 2024).

PROLOG

Že od nekdaj se zavedam, da bi moral biti glede svojega govora bolj discipliniran. Vedno sem govoril malo preveč (ali pa veliko preveč) in brez ustreznega premisleka. Zaradi tega sem prizadel precej ljudi in poškodoval kar nekaj prijateljstev. Spomnim se, da sem si že v osnovni šoli želel, da bi znal brzdati jezik. Takrat sem imel občutek, da sem čisto vsak dan izrekel kaj neumnega ali nesramnega. Nisem si mogel pomagati, čeprav sem se obupno želel spremeniti. Imel sem celo cilj, komu želim biti po koncu svoje preobrazbe podoben – za vzor mi je bila moja sošolka Melissa, zelo krepostna deklica. Ni veliko govorila, ko pa je, je bila vedno prijazna. Občudoval sem njeno preudarnost, čeprav takrat še nisem poznal te besede. A moji poskusi, da bi ji bil bolj podoben, so bili neuspešni. *Bog, sem goreče molil, zakaj me nisi naredil bolj podobnega Melissi? Zakaj ne morem brzdati jezika?*

Za mnoge so grehi govora občutljiva tema. Zavedamo se, da nismo tako disciplinirani, kot bi morali biti, a pogosto ne ve-

mo, kako spremeniti svoje navade. Sveto pismo in cerkveni nauk postavljata visok zgled za zgleden, čist govor, nam pa večkrat spodleti že pri osnovni vljudnosti. Majhna laž tukaj, kletvica tam, vmes pa še lepa mera obrekovanja. Kaj naj storimo? Naj bomo ves čas tiho? Naj opustimo ideal in se nehamo truditi? Zagotovo obstaja drug način.

Visokoleteči standardi in pogoste napake nam lahko hitro odvzamejo pogum, zato želim k tej knjigi pristopiti spodbudno. Želim vam podati smernice za dobro življenje – smernice, kako ozdraviti in izboljšati vaš govor, in kako to narediti z radostjo in svobodo, namesto z ohromelostjo in žalostjo.

Pri tem se bom zgledoval po sv. Tomažu Akvinskem, »angel-skem učitelju«, ki nas spodbuja, naj se osredotočimo na dobro, ki ga je Bog položil v nas. V svojih najznamenitejših delih, kjer je pisal o najbolj bistvenih moralnih vprašanjih, se sv. Tomaž ni posvečal le grehom in slabostim. Namesto tega se je najprej osredotočil na milosti in kreposti, ki naša dejanja delajo vedno bolj popolna. Kako naj modro premišljujemo o rečeh? Kako naj se nanje plemenito odzovemo? Če želimo v polnosti izkusiti nebeško življenje, ki nam ga Bog velikodušno podarja, moramo *postati* dobri in *živeti* prav. Seveda je koristno vedeti, česa se moramo izogibati, a potrebujemo več kot le svarila; potrebujemo trdno osebnost.

Vsekakor je koristno preučevati tudi grehe in slabosti, in tudi mi jih bomo, a za našo rast razumevanje zla ni bistveno. Zlo je odsotnost dobrega, pomanjkanje nečesa, kar bi moralo biti prisotno, vendar ni. Z metafizičnega vidika zlo nima zares vsebine (in tudi substance ne). Zlo je preprosto prazno. A, Bogu hvala, pa so Božji darovi polni vsebine (in tudi substance). Bog nam je te darove namenil za razumevanje in uživanje.

Predstavljajmo si to tako: Bog nas je zadolžil, da skrbimo za vrt naše duše. Če bi bila naša naloga samo to, da odstranimo ves plevel, bi vso energijo usmerili v to, da najdemo in izkoreninimo regrat ter murvo. A na koncu bi imeli le neobdelano zemljo. Življenje je zagotovo več kot to, kajne? Res je. Ne gre samo za to, da izkoreninimo greh. Gre za to, da v naših dušah vzgojimo vrt, v katerem bo Bog z veseljem prebival.

Večino časa moramo posvetiti sajenju in gojenju, zalivanju in obrezovanju. Ko se osredotočimo na sprejemanje Božjih darov, ko v življenju negujemo milosti in kreposti, Gospod v naših dušah ustvari čudovit vrt. Grehi in slabosti pa so odrinjeni na njegove robove. Še vedno jih bomo morali kdaj izrjavati, vendar bo to lažje, ker so jih vrtnice, lilije, vijolice, marjetice in druge dobre rastline Svetega Duha odrinile na obrobje. To je dejanska vrtnarska tehnika, ki se imenuje »gojenje v gosti nasaditvi«.²

Tak pristop bomo uporabili pri grehih govora. Na naslednjih straneh bomo obravnavali nekatere načine, kako lahko govor uporabimo za dobro in se osredotočili na to, kaj lahko še izpopolnimo. V Jakobovem pismu (ki je citiran na začetku knjige) smo prebrali, da moramo obrzdati svoj jezik. Obrzdati pa ga moramo zato, ker je močan, tako kot konj. Našemu jeziku ne bomo samo nadeli uzde in ga ukrotili, ampak ga bomo osedlali in se načrtno ter umirjeno podali proti cilju. Zato moramo imeti o našem cilju dobro in jasno predstavo.

Jakobovo pismo našo sposobnost govora opiše tudi na druge načine. Vse te podobe razkrivajo moč govora za doseganje popolnosti. Jezik je krmilo, je izvir, je drevo, je ogenj. Če je

² Angleški izraz za to tehniko je »crowd growing«. (op. prev.)

krmilo, ga obrnimo v pravo smer. Če je izvir, se potrudimo, da bo vir osvežujoče vode. Če je drevo, poskrbimo, da bomo obrodili dobre sadove. Če je ogenj, naj vzplamti do nebes in nam da svetlobo in toploto.

Naslov knjige sem izbral s tem v mislih. Jakobovo pismo predlaga naslov *Jezik* ali v angleščini *Krotenje jezika* (*Taming the Tongue*), a tistim, ki ne poznajo svetopisemskega izraza, bi to lahko zvenelo kot svetovanje za zatiranje jezika. Vrtnar duše bi to lahko razumel kot navodilo za izkoreninjanje, namesto za gojenje. Konec koncev ne želimo le dobro ukročenih jezikov; želimo izurjene jezike, jezike učencev. »Gospod Bog mi je dal jezik učencev, da bi znal trudne krepiti z besedo« (Iz 50,4). Želimo si več svobode, kar pa lahko dosežemo, če so naša vedenja in besede moralni.

Seveda si želimo spremeniti naš način govorjenja. A tu ne gre zgolj za to, da bi govorili manj ali da bi izustili manj spornih stvari. (Za nekatere med nami lahko spreobrnjenje pomeni, da govorimo več, ne manj.) Bistveno je, da bo iz naših ust prihajala le dobra beseda, »da bi bila ob potrebi v izgrajevanje, da bi podelila milost tistim, ki poslušajo« (Ef 4,29). Prizadevali si bomo slaviti Boga in našim bližnjim pomagati z besedami, ki spontano izvirajo iz naših src.

V letih, ki so sledila zaključku osnovne šole, sem ugotovil, da verjetno ne bom nikoli tak kot Melissa. Iskreno povedano, sem zaradi tega še vedno malo žalosten. A naloga klepetulj – naloga človeških bitij – ni v tem, da svoj govor obrzdamo, ampak da ga naredimo svetega. Na naslednjih straneh vam bom poskušal podati nekaj spodbud in smernic za to delo. Cilj je dobro izurjen jezik, ki druge spodbuja in ne zatira, ki prinaša življenje in

ne smrti. »Kajti ta zapoved, ki ti jo danes zapovedujem, ni pretežka zate in ni nekje daleč. [...] Kajti prav blizu tebe je beseda, v tvojih ustih in v tvojem srcu, da jo lahko izpolnjuješ« (5 Mz 30,11.14).

UVOD

SPOSOBNOST GOVORA

Apostol Jakob pravi, da je jezik kot krmilo, ki usmerja naše duhovno življenje (prim. Jak 3,4). Prav tako je izvir, iz katerega vrejo naše misli in čustva (prim. vrstico 11). Je tudi drevo, ki rodi sadove iz obilja naše duše (prim. vrstico 12). Nenazadnje je ogenj, ki plameni iz notranjosti in daje vpoglede ter spodbude (prim. vrstico 12). Te podobe kažejo, da jezik razkriva naš notranji svet in ga pri tem lahko uporabimo na najrazličnejše načine.

Jezik je podoben švicarskemu nožu z mnogo orodij. Če razširimo metaforo, lahko rečemo, da ima jezik nož, pilo, izvijač, odpirac za steklenice, odpirac za pločevinke, luknjač za usnje, zobotrebec, klešče, večnamenski kavelj, škarje, pinceto in še mnogo drugega. Odvisno od situacije bomo morali uporabiti to ali ono orodje, ali pa celo isto orodje na različne načine. To je v redu – dokler orodje uporabljamo v skladu z njegovo zasnovo, da ga ne uničimo. Na primer, nož lahko uporabimo za

rezanje *ali* strganje. V obeh primerih dosežemo cilj in spoštujemo zasnovo orodja. Po drugi strani pa lahko škarje uporabimo za striženje, ne pa za odpiranje, ker lahko tako poškodujemo spoj. Da lahko dobro delate z orodjem, morate poznati njegovo naravo in za kaj se uporablja. Tako dosežete svoj cilj in ohranite svoj švicarski nož v dobrem, delujočem stanju.

Torej, za kaj vse se jezik lahko uporablja? Možnosti je nešteto! Lahko ga uporabljamo za žvižganje, mrmranje, klicanje živine, celo za »beatboxanje«. Čeprav so vse te uporabe zabavne, nas navadno bolj zanimajo žlahtnejše rabe jezika: pripovedovanje dejstev, začenjanje pogovorov, spodbujanje bližnjih, opominjanje, pripovedovanje šal, dajanje navodil ali celo hvaljenje Boga. Ti načini uporabe jezika, ki so značilni predvsem za ljudi, od nas zahtevajo, da se naučimo uporabljati različna orodja, kar pomeni, da gojimo milosti in kreposti. Pri pripovedovanju dejstev se učimo govoriti resnico. Pri začenjanju pogovorov se učimo biti prijaznejši. Pri spodbujanju bližnjih se učimo biti bolj radodarni in odkritosrčni v naših odnosih.

V našem prizadevanju, da bi ta orodja vedno bolje uporabljali, bomo morali biti pozorni, da jezika ne uporabljamo v nasprotju z njegovo zasnovo. To bi pomenilo izkrivljanje naše sposobnosti govora, s čimer bi na svoji poti urjenja nazadovali. Kot že rečeno, naš končni cilj je, da postanemo virtuozzi govorenja, jezikovni mojstri, ki imajo vedno na zalogi dobro besedo.

Morda je malo čudno reči, da ima jezik različna orodja za različno uporabo. Med govorom in švicarskim nožem so, seveda, pomembne razlike. Jezik na primer ni nekaj, kar smo izdelali ali sestavili ljudje. Jezik je ustvaril Bog. Je dar iz nebes, ne človeški izum. Poleg tega govor ni neka naključna zbirka orodij

brez skupnega cilja. Govor je nekaj celovitega in njegova pristna narava je tisto, na čemer temeljijo različni načini uporabe jezika. (V redu, priznam. Nobena analogija ni popolna.)

Zato se bomo v tem uvodu posvetili naravi govora in osnovnemu namenu jeziku, šele nato se bomo lotili metaforičnih škarij, nožev in odpiračev za steklenice. Najprej bomo preučili »govor na splošno«, ki nas bo usmerjal v naši nalogi gojenja človeške besedne kulture. Kot bomo videli, je temeljni cilj govora skupnost. Govor je sredstvo, ki je edinstveno ljudem, za širjenje znanja in ljubezni. In to vpliva na *vse* načine uporabe jezika.

ZVOKI IN SPOROČANJE

Poglejmo najprej različne uporabe jezika. Kot vemo, nismo edina bitja, ki ga imamo. Veliko drugih živali ima jezik in ga uporablja na podoben način kot mi – tako za preproste dejavnosti (npr. sesanje, požiranje in okušanje) kot za bolj kompleksne (npr. ustvarjanje zvokov in oblikovanje neke vrste »govora«). Pri teh bolj kompleksnih načinih uporabe živali govor uporabljajo za osnovne stvari, kot so kazanje ali označevanje. »To je moje ozemlje. To je moja hrana. To je moj partner.« Mnogi zoologi in jezikoslovci so ugotovili, da pri tem pogosto sporočajo še nekaj. Kazanje in označevanje bi lahko opravile tudi samo z odločnim ali agresivnim vedenjem, ko pa želijo izraziti neko čustveno (in duševno) stanje, uporabijo govor.

Izkaže se, da mnoge živali z govorom izražajo in sporočajo nekaj iz svojega »notranjega« sveta, s tem pa omogočajo, da med člani njihove vrste nastane neke vrste »skupnost« – z govorom si nekaj delijo in se zblížujejo. Naj bo to znakovni jezik

šimpanzov ali pogrebni obredi slonov, pri govoru gre za nekaj več kot le kazanje ali označevanje, gre za nekaj podobnega »občestvu«.

Prek tega lahko razumemo, zakaj mi uporabljamo govor. Kot živali (da, ljudje smo živali, čeprav razumne živali) uporabljamo govor za preprosto kazanje in označevanje. Uporabljamo pa ga tudi na plemenitejše načine, ko razkrivamo nekaj iz našega notranjega sveta. Kljub vsemu pa naša raba govora očitno daleč presega rabo govora drugih živali. Samo pomislimo na najdaljši stavek, ki ga je v jezikovnem jeziku sestavil šimpanz: »Daj pomaranča meni daj jem pomaranča meni jem pomaranča daj meni jem pomaranča daj meni ti.« Zelo zanimivo, a Shakespearu ne seže niti do kolen. Kljub temu da obstajajo jasne podobnosti med živalskim in človeškim govorom, vemo, da smo sposobni bogatejšega sporazumevanja. Zakaj? Razlog je v transcendentnosti naše narave.

DUHOVNA RAZSEŽNOST

Ker smo duhovna bitja, imamo ljudje bogatejše notranje življenje kot druge živali. Poleg čustvenih in psiholoških razsežnosti, ki so zakoreninjene v našem telesnem življenju, iz našega duhovnega sveta izhajajo razsežnosti razuma in volje. Torej, medtem ko so neracionalne živali omejene na izražanje svojih čustev in morda osnovnih mnenj, mi lahko izražamo in razlagamo svoje misli, kompleksne izbire in celo svoje verske izkušnje. Iz tega sledi, kot pravi Aristotel, da čeprav imajo živali glas, ima le človek pravo sposobnost govora. Ljudje delamo več, kot le stokamo in jokamo ter izražamo, kaj boli in kaj je prijet-

no. Izražamo, kaj se nam zdi pravično in nepravično ter drug drugemu razodevamo bistvo reči.³

Pravimo, da smo ustvarjeni po Božji podobi. To pomeni, da smo sposobni razumevanja in ljubezni na prav poseben način. Vsak izmed nas je obdarjen z duhovno dušo, ki deluje prek duhovnih sposobnosti. Sposobnost razuma in volje nam omogočita vpogled v pomen reči in zmožnost, da se osebno odzovemo na to, kar odkrijemo. Naše duhovne sposobnosti so v bistvu »glavna orodja«, ki jih potrebujemo za razmišljanje in izbiranje. So osnova naše človeške izjemnosti in dostojanstva.

Te duhovne sposobnosti nam odpirajo nove možnosti. Razum, kot je pojasnil Aristotel, je lahko vse. To pomeni, da lahko – do neke mere – razume vse, kar obstaja. Voljo si lahko predstavljamo kot željo, ki izhaja iz spoznanja razuma. Lahko razumemo najrazličnejše reči na najrazličnejše načine in smo jih sposobni raziskovati ter med njimi izbirati. Iz duhovne narave našega razuma in volje sledi, da smo sposobni resnične svobode. Kamni dosežejo svojo samouresničitev prek gravitacije; rastline prek biologije; neracionalne živali prek instinkta. Nasprotno pa je naša samouresničitev sad našega svobodnega spraševanja, vrhunec naših razumnih izbir.

Človeško življenje je pot raziskovanja. Iz tega sledi, da se ne bo končalo, dokler ne bomo popolnoma zadovoljni. Naš

³ Prim. Aristotel, *Politics*, prev. Benjamin Jowett, v: *The Basic Works of Aristotle*, ur. Richard McKeon (The Modern Library, 2011), knjiga 1, poglavje 2, 1253a7–18. Prim. Sv. Tomaž Akvinski, *Sententia Libri Politicorum*, knjiga 1, lekcija 1, št. 36–37; Jennifer Ashworth, »Aquinas on Significant Utterance: Interjection, Blasphemy, Prayer«, v: *Aquinas's Moral Theory: Essays in Honor of Norman Kretzmann*, ur. Scott MacDonald in Eleonore Stump (Cornell University Press, 1999), str. 207–234, ta navedek je na str. 212.

razum nam odpira neskončne možnosti in nas postavlja na pot izpolnitve v Bogu. Prav zato kristjani pravijo *imago Dei capax Dei est*, kar pomeni »Božja podoba je sposobnost za Boga«. Biti ustvarjen po Božji podobi pomeni biti sposoben poznati in ljubiti Boga, biti sposoben občestva z Bogom in občestva z drugimi v Bogu. Prav ta usmerjenost k Bogu in duhovna hrepenjenja, ki iz nje izhajajo, razkrivajo resnično plemenitost in transcenco naše narave.

OBČESTVO Z BOGOM, OBČESTVO S ČLOVEKOM

Na dva pomembna načina smo namenjeni za občestvo z Bogom. Prvič, vsi smo ustvarjeni, da sodelujemo v občestvu Svete Trojice. Naša duhovna narava je oblikovana po Božji in nas usposablja za občestvo z njim, kar omogoča dar milosti. Natančneje rečeno, lahko sodelujemo v Božjem poznavanju in v njegovi ljubezni do sebe kot Očeta, Sina in Svetega Duha.⁴ Če v življenju rastemo v veri in usmiljenju, lahko vedno bolj spoznamo Boga, tako kot on pozna sam sebe in ga ljubimo z enako ljubeznijo, kot jo ima on do sebe. Z drugimi besedami, lahko razmišljamo in ljubimo kot Bog. Občestvo Očeta, Sina in Svetega Duha predstavlja skrajno mejo naše razumne in svobodne narave, življenje nenehnega upiranja grehu pa nam obljublja vse večjo usklajenost z življenjem Trojice.

Drugič, v Božjem ustvarjalnem načrtu lahko sodelujemo, kar pomeni, da lahko cenimo, kar Bog dela v svetu, in se zavestno

⁴ Za več informacij prim. Gregory Pine, OP, *Your Eucharistic Identity: A Sacramental Guide to the Fullness of Life* (Ignatius Press, 2025), str. 31–35.

vključimo v njegovo delo. Verjamemo, da je Bog vse stvari ustvaril po vzoru svoje Besede. »Vse je nastalo po njej in brez nje ni nastalo nič, kar je nastalo« (Jn 1,3). Bog ima v svoji Besedi predstavo o meni, o tebi in o vseh stvareh. Vendar pa imajo le angeli in ljudje »dostop« do razumevanja stvarstva – le mi lahko vidimo svoje mesto v svetu in se v skladu z njim odločamo. S svojim razumom lahko stvarstvo namerno usmerjamo nazaj k Bogu. S svojim znanjem in ljubeznijo lahko postajamo vedno bolj popolni izvajalci Božje previdnosti in vodstva.

To se morda sliši zelo imenitno in navdihujoče, toda kaj točno pomeni? Občestvo z Bogom ne obstaja samo v teoriji ali nekje daleč stran od našega vsakdanjega življenja. Če želimo doseči občestvo Svete Trojice in vstopiti globlje v Božjo previdnost in vodenje, bomo to dosegli s konkretnimi dejanji spoznavanja in ljubezni v naši skupnosti. Tisto, kar manjka, je naš bližnji. Občestvo z Bogom gojimo prek občestva z bližnjimi.

Naša človeška narava nas usposablja za ta skupni projekt. K Bogu se skupaj obračamo v skupnostih, ki naj bi nam omogočile rast: v naših družinah, v naših družbah, v Cerkvi. Ne gre le za to, da *potrebujemo* drug drugega, ampak da smo *ustvarjeni* drug za drugega. To pomeni, da se na skupnost ne obračamo zgolj zato, da bi nam zagotovila tisto, kar nam manjka. V skupnost vlagamo, ker je to prav tisto, za kar nas je Bog ustvaril. V skupnosti naj bi ljudje rastle. Kadar smo v občestvu z drugimi, vedno bolj uresničujemo Božjo podobo v nas.

Preden se vrnemo k naši temi – vloga govora v moralnem življenju –, je treba podati še eno, zadnjo splošno opazko. V skupnosti z drugimi – kar smo pravkar opisali kot cilj človeškega življenja – ima telo ključno vlogo. Telo ni naključen

dodatek k naši sicer duhovni naravi. Nasprotno, je bistven del človeškega življenja, ki omogoča duhovno-telesno občestvo, za katero smo ustvarjeni. Človeška bitja smo ustvarjena, da živimo na robu stvarstva – na točki, kjer se srečata materialni svet kamnov, rastlin in živali ter nematerialni svet Boga in njegovih angelov. V tem pogledu smo edinstveni, saj smo edina razumska bitja, ki imajo telo. Samo mi živimo duhovni svet prek telesne narave ali (obratno) živimo v telesnem svetu z duhovno naravo.

Telo, kot smo že opisali, naš notranji svet prenese navzven, pri čemer ubesedi in izrazi tisto, kar bi bilo sicer nemogoče povedati. Ključno pri tem je, da notranji svet razkrivamo in posredujemo *drugim*, s katerimi naj bi si delili svoja življenja. Telo torej ne ovira niti ne otežuje našega truda za duhovno občestvo, ampak ga omogoča.

UMETNOST GOVORA

Jezik je izmed telesnih instrumentov, prek katerih gradimo skupnost z drugimi, najbolj izpopolnjen. Našim mislim in občutkom daje konkreten izraz, saj jih prevede v določene zvoke ter jih naredi slišne in s tem razumljive. Govor je instrument, ki »glavna orodja« razuma in volje prilagaja uresničevanju duhovno-telesne skupnosti. Je »luč, ki jo en razum meče na drugega« in »poljub miru, ki ga ena duša podari drugi«. ⁵ Je

⁵ Msgr. Landriot, *Sins of the Tongue and Jealousy in Woman's Life Followed by Discourses on Rash Judgments, Patience, and Grace*, prev. Helena Lyons (Burns and Oates, 1873), str. 23, 25.

»tajnik uma in tolmač srca«. ⁶ Govor je valuta, v kateri trgujeta telo in duša.

Ustvarjeni smo, da druge srečujemo v telesni skupnosti. Kar želimo deliti kaj iz duhovne, psihološke ali čustvene razsežnosti, moramo to običajno izraziti skozi našo telesno razsežnost. Govor nam omogoča, da naše notranje misli in občutke konkretiziramo, zato da se lahko srečamo v zunanjem okolju. Učinkovito razkriva in posreduje bistvo naše izkušnje v jeziku, ki je skupen vsem. Ko tako prehajamo iz naše skupne telesne razsežnosti nazaj v našo (zdaj skupno) duhovno razsežnost, govor omogoča pristno srečanje dveh oseb. *Razkril sem ti svoje najgloblje bistvo. In ti meni svoje.* Govor omogoča, da z izražanjem naše kompleksne človeškosti v besedah in stavkih moja izkušnja postane tvoja in obratno. Govor nam daje možnost, da se zberemo okoli iste resničnosti: da mislimo enake misli in doživljamo enaka čustva.

Iz tega lahko vidimo, kako govor globoko vključuje *nas osebno*. Govor je dejavnost, ki zahteva znanje. Ne govorimo zato, da bi povedali kaj novega ali izvirnega; niti zato, da bi preprosto ponavljali tisto, kar menimo, da bi bilo »treba« reči. Namesto tega bi si morali prizadevati za zvesto izražanje edinstvenega (in omejenega) pogleda na svet, ki nam je bil zaupan. Dana nam je sposobnost razumevanja in čutenja ter sposobnost, da drugim sporočimo, kaj razmišljamo in čutimo. Nedvomno bomo na tej poti kdaj zaigrali na napačno struno ali naredili napačen korak, a sposobnost ustvarjanja nečesa lepega, nečesa čudovitega z

⁶ William Gearing, *A Bridle for the Tongue, or A Treatise of Ten Sins of the Tongue* (Parkhurst, 1663), str. a3.

našim govorom, ostaja. Naša naloga je, da se poglobimo v naše izkušnje in jih izrazimo s svojo osebno noto, kar nam omogoča naša človeška inteligenca.

»Kreposten govor« torej ni le nadzorovanje besed. Kot vsaka druga krepostna dejavnost tudi govor nosi Božje povabilo, da svojo ustvarjalnost in svobodo izkoristimo za služenje njemu in drugim ljudem. Govor je neke vrste umetnost. Vsak od nas lahko na različne načine oblikuje besede in fraze. Lahko uporabljamo knjižni ali pogovorni jezik. Lahko izrečemo veliko ali le peščico besed. Lahko govorimo nežno ali ostro. Skratka, izražamo se lahko boljše ali slabše. Dolžnost vsakega od nas je, da svoj govor izpopolni. To je oziroma bi morala biti poživljajoča naloga! Vaš naglas, vaš ton, način, kako nekaj izrečete – to so konkretna sredstva, s katerimi lahko izrazite resničnost in gojite občestvo z drugimi. Ponavljam: naš cilj nikoli ni zgolj iskanje grehov, ampak to, da jih iz govora izrinemo s popolnostjo.

ODGOVORNO GOVORJENJE

Spretnost, ki jo iščemo, ni toliko tehnična veščina, ampak kreposten značaj. Če želimo izuriti jezik, bomo morali rasti v krepostih – krepostih, kot so iskrenost, prijaznost, velikodušnost in odkritost. Samo tako bomo imeli za vsako predvidljivo ali nepredvidljivo priložnost dobro besedo. S pomočjo molitve, učenja in ponavljanja lahko v svoje ustnice vtisnemo Božji zakon in pravilo razuma. To bo zahtevalo nekaj truda, a je vredno napora. Kot zapiše neki avtor: »Sorazmerno z dostojanstvom [jezika] ter raznolikostjo in obsegom njegovega vpliva naj bo

vaša skrb, bratje moji, da [jezik] ne bo ponižan niti zlorabljen.«⁷ Povedano na kratko, izjemno pomembno je, kaj govorimo, zato moramo temu posvetiti izjemno pozornost.

Dobro vemo, da je govor dvorezni meč. Z njim se lahko zelo čudovito sporazumevamo, hkrati pa se lahko tudi zelo globoko ranimo. »[Človek] nima ničesar, kar bi bilo bolj primerno za češčenje Boga in vzgojo svojih bližnjih; in ničesar, s čimer bi bolj onečastil Boga in škodoval človeštvu.«⁸ Ko podpiramo laži ali delujemo proti občestvu, lahko govor drugim povzroči uničujočo škodo. »Smrt in življenje sta v oblasti jezika« (Prg 18,21). Govor, ki je po svoji naravi vir blagoslova, lahko zaradi zlorabe postane prekletstvo. Vendar pa se pred tveganji, ki jih prinaša naša sposobnost govora, ne moremo preprosto umakniti v tišino. Moč jezika je lahko uporabljena za plemenite namene služenju skupnosti. Če pa želimo jezik za ta namen usposobiti, ga bomo morali dejansko uporabljati! Neizogibno je, da bomo poklicani, da spregovorimo, in takrat bomo upali, da se bodo pokazali sadovi našega krepostnega urjenja.

Urjenje jezika v bistvu pomeni urjenje srca, saj naše besede razkrivajo naša srca. Če so naša srca slaba, bo verjetno slab tudi naš govor. »Kajti njegova usta govorijo to, kar kipi iz srca.« (Lk 6,45). Če pa so naša srca dobra, ker smo jih urili z dobro uporabo govora, potem se verjetno »kvantanje in nespametno ali prostaško govorjenje« med nami niti ne bo uporabljalo, saj je nespodobno, ampak bomo upoštevali Pavlov nasvet in se rajši

⁷ Alexander Young, *A Discourse on the Sins of the Tongue, Delivered in the Church on Church Green* (Charles C. Little and James Brown, 1845), str. 4.

⁸ Gearing, *A Bridle for the Tongue*, str. a4.

posvečali zahvaljevanju (prim. Ef 5,4). Zato na straneh te knjige iščemo način, kako navdihniti kreposten (in ne grešen) krog. Dobre besede rojevajo dobra čustva, dobra čustva pa pomagajo oblikovati dobre besede. Naš cilj je, da se Bogu v celoti podarimo, z jezikom in srcem skupaj.

KAJ LAHKO PRIČAKUJETE?

Zdaj se lahko podamo v naslednja poglavja, z enim očesom usmerjenim v kreposti in z drugim usmerjenim v dobro rabo govora. Z našim vodnikom, sv. Tomažem, bomo različne grehe govora obravnavali kot opomnik, kako naj jezik uporabljamo krepostno. To lahko, posledično, vpliva na našo molitev, izpopolni naše učenje in nam pomaga pri prejemanju zakramentov. Ljudje smo šibki in ranjeni, zato se bomo zagotovo prepoznali v opisanih grehih. Včasih nam naše pomanjkljivosti lahko jemljejo pogum, toda cilj je, da se s krepostmi, prek katerih nam Bog podarja dobro izurjen jezik, okrepimo, da bomo v stiski opremljeni z zanesljivimi orodji za gojenje vrta naših duš.

Naslednjih sedem poglavij bomo razvrstili glede na različne načine uporabe govora, začeli bomo z najpreprostejšimi in se pomikali proti bolj vzvišenim.

V prvem poglavju se bomo osredotočili na govorjenje resnice. Cilj je, da vzpostavimo tesnejšo povezavo med našimi besedami in resničnostjo (kolikor jo poznamo). Kot ljudje smo poklicani, da znamo »vse imenovati s pravim imenom«.⁹ S kre-

⁹ Boris Pasternak, *Doktor Živago*, prev. Janko Moder (Cankarjeva založba, 1986), str. 118–119.

postno vzgojo se lahko v tem »pravilnem poimenovanju« celo izboljšamo. Če želimo kot ljudje postati bolj zreli, moramo poglobiti svoje razumevanje in v skladu s tem prečistiti svoj govor. V tem poglavju bomo obravnavali tudi laž in nekaj z njo povezanih grehov.

Drugo poglavje se posveča gojenju dobrih pogovorov. Včasih je težko druge vključiti na način, ki spodbuja resnično skupnost. A to je ena izmed največjih radosti govora, zato bomo razmislili, kako to storiti dobro. Obravnavali bomo grehe brezobzirnosti in neravnovesja, ki so v nasprotju z našimi cilji. V naslednjih treh poglavjih bomo razmišljali o različnih značilnostih pogovora.

V tretjem poglavju bomo obravnavali, kako govoriti o drugih, pa če so prisotni ali ne. V Božjih očeh smo vsi enaki, zato smo odgovorni za ohranjanje dostojanstva drugih, za upoštevanje njihove izjemnosti, za spoštovanje njihovega ugleda in varovanje našega prijateljstva. V tem poglavju si bomo vzeli čas za razmislek o grehih žaljenja, poniževanja, obrekovanja in opravljanja. (Večina knjig o grehih govora se posveča prav tem grehom.)

Četrto poglavje se osredotoča na opominjanje drugih. Včasih je potrebno prijatelju ali sosedu pomagati, da se reši grešnega vzorca vedenja. Kar pa je lahko zelo občutljiva zadeva in od nas zahteva veliko spretnosti. A zahtevnost tega nas ne sme prestrašiti. Opominjanje je lahko dragocena priložnost za zbližanje in za spreobrnjenje. S tem lahko pokažemo, da nam je mar za dobro drugega. Prav tako bomo opozorili na grehe, ki se lahko pojavijo pri opominjanju.

V petem poglavju se bomo posvetili vlogi humorja, zlasti gojenju resnično privlačne duhovitosti. Dober smisel za humor nam omogoča igrivost, da druge očaramo in da skupaj prepo-

znamo zabavne trenutke naših življenj. Vzeli si bomo čas za razmislek o grdih oblikah humorja, ki človeško stanje očrniijo, namesto razsvetlijo, ter o tem, kako se jim izogniti.

Drugo, tretje, četrto in peto poglavje se posvečajo govoru med ljudmi, ki so si enaki, zadnji dve poglavji pa se ukvarjata z govorom med ljudmi na neenakih položajih. V šestem poglavju bomo razpravljali o poučevanju. Vsak od nas ima določen vpliv in prav tako se vsi kdaj znajdemo v »podrejenem« položaju. Še preveč dobro vemo, da take situacije omogočajo zlorabo, a ni treba, da je tako. V tem poglavju bomo opisali, kako lahko druge poučujemo tako, da spodbujamo njihovo rast in jim puščamo resnično svobodo. Tu si bomo vzeli čas za razmislek o nekaterih grehah čezmernega vpliva.

V zadnjem, sedmem poglavju bomo razmišljali o našem govoru z Najvišjim, torej z Bogom. V tem zadnjem delu bomo razmišljali o molitvi in izražanju hvaležnosti, kesanja, prošenj in hvale. Žal pa se lahko na Gospoda obračamo tudi na bogokletne, puhle ali drugače slabe načine, zato si bomo vzeli nekaj časa, da to izboljšamo.

To je torej prikaz različnih orodij govora. Pri nekaterih se verjetno sploh ne zavedamo vse njihove lepote in koristnosti. Sam sem potreboval leta, preden sem ugotovil, da imam na svojem švicarskem nožu luknjač za usnje, a ko sem to enkrat odkril, je to neskončno olajšalo še kako potrebno prilagajanje pasu. Morda boste ob branju te knjige tudi vi odkrili tisti metaforični luknjač za usnje, ki ste ga iskali. Želimo spoznati orodja, ki so nam na voljo, zato da se bomo izboljšanja našega govora lahko lotili z več lahkotnosti in svobode. Šele ko spoznamo svojo resnično moč, jo lahko dobro uporabimo – za služenje skupnosti.

Opravljanje. Laži. Laskanje. Zlobne besede. Globoko v sebi vemo, da nam te napake preprečujejo, da bi živeli polno. Toda, kaj lahko ukrenemo glede njih?

Knjiga *Izurite svoj jezik* nam pomaga pri razvijanju kreposti jezika. Usmerja nas k zdravim navadam, s katerimi lahko izkoreninimo grešni govor in svoj jezik izročimo Bogu, kot nam je namenjeno. Duhovnik in dominikanec Gregory Pine nas usmerja k primarni funkciji jezika: komunikaciji z Bogom in sočlovekom. Pokaže nam širok nabor načinov, kako lahko svojo človeškost naravnamo na ta cilj.

Odkrijte pomen govorjenja resnice, opominjanja, humorja in molitve v kontekstu naših zemeljskih in nebeških pogovorov. S tem živim vodnikom lahko ponovno usvojite jezik kot prostor komunikacije z Bogom in soljudmi.

ZALOŽBA
DRUŽINA

24,90 EUR